

KRA JINA

Stanislav
Dvořák

Příběh z časů,
kdy bylo téměř
nemožné chovat
se správně

ZLO BY

KRAJINA ZLOBY

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Copyright © Stanislav Dvořák, 2025

Cover © Jaromír Švejdlík, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6686-4 (pdf)

Stanislav Dvořák

KRAJINA ZLOBY

**Příběh z časů,
kdy bylo téměř nemožné
chovat se správně**

PROLOG

Rohování je jedním ze sportů, které pěstují dokonalého člověka. Posiluje tělo v nejširším smyslu, bystří i duševní hodnoty člověka. Dobrým boxerem nemůže být člověk nepoctivý a zbabělý. Pravidla rohovnických soubojů vylučují všechny nectnosti borců.

Obstát tedy může jen ten, kdo je duševně i tělesně dokonale připraven. Rohování je tvrdý sport, ale tvrdý je i sám život. V praktickém životě také i šlechetný člověk je nucen k ráznosti. Musí se bránit tvrdostí, být připraven je přijmout, a je-li donucen, i útočit. Měkký a netečný člověk se nedovolá práva, je třeba si je vybojovat. Tak je tomu v rohování a tato vlastnost je právě jeho předností.

Pestrý týden, roč. 1, 1926, č. 2, s. 8.

KAPITOLA 1

Jaro 1944

V ýstřel protnul vzduch s nečekanou razancí. S překvapením nastoupil současně instinkt. František zarazil hlavu mezi ramena a v neustávajícím úprku prudce změnil směr, a znovu a znovu a ještě jednou. Kličkoval jako zajíc v poslední leči a hlavou mu v útržcích běželo úplně vše, páté přes deváté, jak se říká.

Viděl se v teplém dni u lesního rybníka, a taky jako malý kluk na peronu plzeňského nádraží drže za ruku svého otce, viděl se v truhlářské dílně, ve vůni hoblovaného smrkového dřeva, viděl se v posteli s nahou Viki a téměř se teď mohl nadechnout jejího těla.

Běžel dál, stále dál do tmy, kličkovat nepřestával. Tak oni budou nakonec i střílet? Svině, tohle bylo poprvé, dříve to nezažil, a že už hranici přechází hezkých pár měsíců. Dokonce nepřestal ani po atentátu na tu bestii, Heydricha.

Teď ale musel běžet, rvát se, celé to udýchat a zmizet... a nevytrousit z kapsy bělostný oblázek, i na to si vzpomenu a bylo to vlastně k smíchu. Dotknul se kamínku přes kapsu kabátu, byl na svém místě, amulet milostného spojení.

Bylo to dobré, držel si náskok. K zádům přikširovaná dřevěná bedna mu nyní nadskakovala až nad hlavu. Byla prázdná, znamená, že noc se vydařila. Tedy alespoň do téhle chvíle. Možná mi ta bedna i trochu chrání záda, bláhově si ve vteřině namlouval. Zdálo se mu, že běží do hustší tmy, ale i tam o kus dál bylo stejně podmračené nebe, tady v polích stydlivě prosvětlené odcházejícím zbytkem měsíce. Byl to klam, jen tak se neschová.

Nohy sloužily, dech stačil, mladé tělo vesnického kluka, třiatdvacet roků. A další výstřel! František opět cukl hlavou mezi ramena, níž už to nešlo, zadusil by se. Jsou to Češi, nebo Němci? Na hranicích slouží ve střídavých směnách. Musejí to být Němci, Češi by snad nestříleli.

Nesmí běžet k vesnici, nesmí nikoho ohrozit. Musí se stočit a odlákat pronásledovatele dále do spící tmy, kterou teď svým úprkem probouzí, možná zpátky k městu? Navede je při železničním náspu k Dobřanům, k nádraží. Tam by opět mohl změnit směr a ztratit se v lesíku směřujícím ke Šlovickému vrší. Pořádně ani nevěděl, kolik jich je. Možná už běžel jen jeden. Jak se to vlastně celé semlelo?!

Zpoza keře vyskočili určitě dva, to stihl postřehnout, museli jej nějakou dobu pozorovat, ale naštěstí se nestačili nepozorovaně přesunout blíž a překřížit mu cestu. I tak se pořádně vyděsil, vynadá si až později. Teď musí běžet. Běžet o život.

Mohl by se skrýt na okraji lesa. Skočí do jámy po vývratu, překryje se narychlo nějakým houštím a nechá své pronásledovatele prostě přejít. Neběží ti zatracení četníci i se psem? Ne, nic takového, toho by si jistě všiml. A psa by bezpochyby

vypustili na volno. Nejráději by se otočil, prověřil situaci, ale to by přišel o vzácné vteřiny náskoku. Musí zabrat, náskok zvětšit.

Od dobřanského nádraží by slyšet kovové zvuky. František je nedokázal přiřadit k něčemu konkrétnímu. Vítr tu podivnou směsicí tónů unášel od setmělé budovy a dotvářel už tak ponurou atmosféru. Pomohlo by, kdyby právě po kolejích projížděl noční transport? Vlak s čímkoliv a kamkoliv? Mohl by vyskočit na stupadla mezi vagóny, mohl by se za projíždějící monstrum skrýt a nechat neúnavné lovce tápat. Dokázal by se ztratit. Možná by se potom dokonce mohl nočním městem opatrně vrátit k Viki a trochu se dát do pořádku. Byla by překvapená, možná vystrašená, ale neodmítla by jej.

Ne, využít vlak by byla hloupost, pitomost, někdo by jej určitě zahlédl. Začal by křik, vše by se jen zhoršilo, nádraží je v Německu, v Říši, tady žijí Němci a ti by jistě nepomohli. Nebo ano? Na vlak pozor, vždyť si to připomínal už tolikrát.

Když se ve svém úprku přece jen rozhodl odklonit od nádraží a zamířit ke Šlovickému vrší, třeskl další výstřel. Projektil se s tupým plesknutím zavrtil do spícího nádražního skladu. Bylo to neskonale přesvědčivé, děsuplné. Oni to opravdu ještě nevzdali? Vždyť už všichni běželi třetí, čtvrtou minutu. Chvillemi zvolnili, zastavili se a znovu dál. Pane bože, musí to už vzdát, určitě mají na sobě nějaká četnická, možná vojenská bagančata. Samozřejmě vlečou pušky, snad i tornu s náboji, jsou těžší nežli on. Ano, bedna na zádech je nepříjemná, ale zvládal to, zatím ano.

Za městem byl v tomto směru ovocný sad. Proběhl mezi stromy, které jej alespoň částečně kryly, a už stoupal k lesíku. Konečně se otočil a shlédl za sebe. V okraji sadu právě zastavily

dvě osoby. Jedna se předkláněla, měla dost, už nemohla dál. Druhá postava cílila zbraň.

František zalehl k vlhké zemi a vyčkal na výstřel. Když vraždící zvuk konečně zanikl v tichu, zvedl hlavu a uviděl oba strážné. Dívali se s nadávkami jeho směrem, potom se otočili a vydali se mezi torzy ovocných nočních stromů zpět. Vítr jim z úst odkrádal slova. Tak přece jen to byli Češi! František si obratně stáhl bednu ze zad a převalil se do trávy, dýchal už klidněji a hleděl do oblohy, ve které téměř nešlo nalézt hvězdy.

Ještě to nebylo ono, ale brzy už přijde změna. Noci se zkracovaly a rozpíjely se v teplejších ránech. Tráva při struhách a v blízkosti rybníků se zmátořila jako první a nyní již povlávala v rozčeřených kadeřích. Po vodní hladině přejíždělo ptactvo a v krkolomných obrazech lovalo malé rybky, které se neopatrně vydávaly od bahnitého dna vstříc prosvětlené hladině.

Dny byly probarveny svěžestí a na návsi i v ulicích vesnice byly častěji k vidění chlapecké hloučky, party kující nové plány. Děvčata naproti tomu vyhlížela ve stínu plotů první nedočkavé petrklíče. Jarní rostlinky, které rozvíjely své nové listy často již s koncem měsíce února. A byly tady také zvonečky bělostných amarylek, kterým dal venkov poetický název sněženky. Večery se však stále podobaly spíše těm podzimním, kdy už není světlo, ale ještě nenastává tma. Lampy na nárožích spíše tmu zdůrazňovaly, nežli by přinášely světlo. I tak bylo jaro nadosah.

František se přes den několikrát přistihl, jak se těší na dnešní večer. V truhlárně mistra Noska dokončil dlouho rozdělanou

práci a konečně dostal zaplacen. Doma pak obstaral, co bylo potřeba, a dokonce dnes vlídně promluvil s matkou, což mu ne vždy upřímně jde. Matka není zlá a Františka má ráda, miluje jej, jak matky milují své syny. O prvního chlapce přišla, sotva jej několikrát uložila do vyhráté závinky. Když přišel na svět František, bylo vše od prvních okamžiků jinak. O co byl chlapec silnější, zdravější a vytrvalejší, o to více se o něho matka s otcem báli. A nijak je po několika letech od vnitřního nepopsatelného strachu nevzdálilo ani narození mladší Boženky.

Matka byla svá, jak to jen popsat, chtěla od života víc, snad život ve městě. Možná. Dnes už na to nechce myslet, ale myšlenky se k ní vracejí samy. Vzpomínky protkané výčitkami k sobě samé. Někdy je jízlivě vydýchla na své okolí a ani si to později nedokázala vyčítat.

Ve Františkovi matka dříve viděla samu sebe a bylo tomu i dnes. Přála mu jen to nejlepší a přála mu, aby odešel z téhle malé vesnice. Doba to kazila, a lidé, samozřejmě... a byla válka. Už dolehla i do těch nejodlehlejších koutů vesnických stodol. Válka se upelešila v nejrozličnějších podobách úplně všude. Visela mezi stromy jako pavéza babího léta, plula po potocích a řekách v praskajících bublinkách, srážela se v krvi zařízlých slepic vzadu za dřevníkem. Když oráči svými pluhy obraceli zem, převraceli válku a žací stroje válku kosily společně s každým klasem – válka byla všude.

Konečně byl večer, František seběhl z kopce okolo Dolanských křížku a vykračoval k hospodě. Jen pár metrů od zaklapnuté branky schoval ruce do kapes. To máš kluku po

mně, říkal mu otec, mě ruce taky zábly, když mi bylo, co teď tobě. Jenomže to bylo Františkovi deset nebo dvanáct roků a otec tvrdil, že to jednou přejde. Trávil s ním notnou část svého volného času. Pomáhal, nač stačil, a dělal to rád. Otec uměl pochválit, podpořit i poděkovat. Věděl, jak na kluka, výchova byla přirozenou hrou, přátelstvím staršího a zkušeného srdce se srdcem malým, rozvíjejícím se.

Konečky prstů byly teď studené i v kapse. Od rybníka nepříjemně zavanulo. Vedle rybníka byla oplocená Hajných zahrada. V létě ze zahrady vonívá seno do všech oken návesních stavení. Při východním plotu zahrady došel pěšinou k hospodě. V zahradě stál krytý kuželník s několika lavicemi, letní kratochvíle. Vchod do lokálu byl z průjezdu, který pokračoval do dvora. U boudy podřimovalo psisko, František jej na svém místě jen tušil, zaslechl drobné zacinknutí řetězu, kterým byl pes k boudě připoután. Okna hostince byla zatemněná, život uvnitř byl ale dobře tušit. Ven se draly hlasy, výkřiky, smích, cinkot. Byla sobota.

Kluci seděli u dlouhého stolu pod prostředním z oken. Většina jich byla z místního fotbalového klubu SK Columbia Dřímálov, název k pohledání, Němcům ale nevadil, tak co. Na formance pod výčepem sedávají hospodáři, majitelé gruntů. Hospoda byla dnes večer na pár míst vlastně zaplněná. V rohu u kamen řídící učitel v hovoru s hajným, možná se za chvíli přišourá doktor a nechají si přinést karty. Stará paní Šváchová, matka majitele, seděla ve dveřích do kuchyně a bezvýrazně se dívala před sebe a zároveň nikam, jako vždy. Dokud stačila, roznášela po hospodě a svou nekonečně

obdařenou zadnicí postrkovala všechny neobsazené židle. Ke stáří jí začaly otékat nohy a ramena se sklonila k prsům. Přišla bolest za krkem, a nakonec se přidalo svíravé brnění kloubů na prstech obou rukou. Začala více odpočívat, posedávat, až zůstala sedět nadobro.

František se usmíval již ode dveří, v několika krocích byl u stolu. „Kluci, nebudete věřit, co jsem nedávno slyšel za blbost. Pořád na to musím myslet.“ Sedl si na volné místo mezi Bohouše Hornu a Pepu Sladkých, kamarádsky Pepu strčil do ramene a ten mu to oplatil. František nadšeně pokračoval. „Je to o zvyku v jedné švédské hospodě.“ Bohouš v ten moment povolil v ostražitosti a opřel se do opěrky lavice. Znamení, že tohle poslouchat nemusí, nebo tomu přinejmenším nehodlá věnovat bůhví jakou pozornost, bude to pitomost. František se ale nenechal rozhodit. „Neksichti se, Bohouši, fakt je to zajímavé.“

Tohle byl František, výřečný, plný zájmů, příběhů, opravdických historek, třeba i převzatých, ale vždy vyprávěných s přehledem a se zaujetím. Čtenář, od dětství milovník časopisů a chlapeckých knížek všeho druhu. Ty dobrodružné převládaly. Četl otec, četl i František a navzájem si vyprávěli. Matka se věnovala Božence, byly spolu celé hodiny a stále si měly co povědět. To František dokázal s otcem pracovat i potichu.

Hostinský postavil na stůl ták s naplněnými püllitry, kluci si je rozebrali. Zdeněk Zoubků, nekorunovaný fešák party, si bez okolků rovnou přihnul a pěna mu na okamžik zastřela masité rty. František chytil hostinského za zápěstí. „Pane Švácha, počkejte tady taky chvilku, tohle musíte slyšet, je to z hospody.“

Hostinský se rozhlédl po lokále a sezdal, že si drobný prostoj může dovolit, aniž by nějak narušil návyky štamgastů. A František spustil. „Tak tedy ve Švédsku je dodnes hospoda, takový spíš zájezdní hostinec u silnice a ta hospoda stojí u cesty na bývalé popraviště za městem.“ Hostinský se mírně předklonil a taky Bohouš teď zpozorněl. „A v dřívějších dobách tudy projížděla vždycky kára s odsouzencem na smrt a z hospody vyšel šenkýř nebo šenkýřka, to je dneska jedno, a tomu odsouzenému přinesl štamprdlí kořalky, jako že na rozloučení se světem, prostě na poslední cestu.“ František se odmlčel a podíval se na přísedící, jestli rozpozná, jaké má jeho vyprávění účinek.

Hostinský zareagoval okamžitě. „A dál?!“

„No a dál je to tak, že když si to ten odsouzený vypil, šenkýř hned zanesl použité sklo dovnitř a poznamenal si jméno toho nešťastníka. V následujících dnech nechal pak jméno na tu štamprdlí vybrousit a uložil ji pěkně do vitríny za výčepem.“ Teď se ke stolu naklonil Pepa Sladký. „Takže nějaká sbírka, nebo tak něco.“ Franta se usmál, tušil, že minimálně Pepu zaujme. „A tímhle to kluci právě vůbec nekončí. Ty jednotlivé štamprdle mají různou hodnotu podle toho, kdo se z nich napil a jaké si ve svojí době udělal jméno, i když špatné samozřejmě. A teď pozor,“ Franta varovně zdvihl prst, aby zdůraznil smysl přicházející zápletky, „dodnes do té hospody přicházejí lidi a za různě vysoké poplatky se chtějí napít z té či z oné štamprdle, protože to prý přináší štěstí, obrovské štěstí.“

Hostinský plácl Frantu po zádech a bez vyjádření se začal otáčet k lokálu, potom se přece jen obrátil zpět. „Takže něco jako je u nás třeba provaz z oběšence.“

„Něco na ten způsob, pane Švácha, jen s tím rozdílem, že ten provaz, když ho někdo má, nikomu ho nedá. A tady z toho udělali kšeft a přijít může kdokoliv.“

Byl to dobrý příběh, to museli uznat. Franta pozvedl svůj püllitr a všichni si hlasitě přitukli. Pivo nestálo za nic, nebyla to hostinského chyba, šidilo se všechno, nastávalo páté válečné jaro. Kluci si objednali rundu žitné. Ta byla, alespoň od Šváchy, stále ještě v pořádku. Nikdo se neptal, kde ji ten lišák bere. Bylo lepší nevědět. Vlastně jeden ze stolovníků to věděl z první ruky, František, ale šířit to nemohl. Nikdo z jeho přátel o jeho nočních toulkách nic nevěděl, to je konspirační základ, co nejméně informací, co nejméně osob.

Klábosili o všem možném. Jak to jde v práci, co na fabrice a ve městě, tedy v Plzni. Semleli fotbal a taky blížící se Velikonoce a možnou tancovačku u Tolara na sále, v hořejší hospodě. Sál tam byl dodnes nejlepší z vesnice. Tolar byl sice kořala a na útratě za desetikorunu švihl o další korunu klidně i svou matku, ale tancovačky tam byly skvělé. Dříve byla tahle hospoda baštou socdemáků, tomu ale Němci už dávno udělali přítrž.

„Na trařice visí nový trencle,“ Bohouš to z ničeho nic vyřkl do proudící zábavy. Jako když převrhnete vázu, ticho a hned otázky. Trencle kluci říkají červeným vyhláškám se jmény popravených. Protektorátní úřady rozesílaly tyto krví zlité oběžníky již pár hodin po vykonaných exekucích. Nebylo jednoduché k nim najít cestu a číst. Obava, že spatříte jméno někoho, koho znáte, vás plnila plísni strachu. Slušní lidé to tak rozhodně měli, zároveň s negativní reakcí

však přicházely výčitky. Že neumřel někdo známý, neznamená přece, že neumřel nikdo. Musíme být lidé, v první řadě.

„A jména?“ zeptal se první Zdeněk.

„Tentokrát z Klatov a z okolí. Tři příjmení jsou stejná.“

Tohle bylo vždy nejsílenější. Tři, čtyři stejná příjmení, jedna rodina, otec a synové, bratranec, nekonečně ďábelských variací.

František mlčel, nechtěl zdvihnout oči od půllitru, v hlavě mu zavířilo. Věděl, že až povolí a zvedne hlavu, bude mu Bohouš Horna hledět zpříma do tváře, a věděl, že se dnes na cestě z hospody budou bavit opět o tom samém. O světě, na který František nebyl připravený a který vlastně vůbec nechtěl znát. Nezamlouval se mu, neuměl se postavit k takovým okolnostem, nebyl to sport, který měl v jinošském věku rád pro svoji férovost, tohle byla špína všech špín. Možná nutná a možná k ní dojde a někde i docházelo, ale František se stále ještě neodhodlal. To, co Bohouš nabízel, k čemu nabádal, nebylo pro Františka prostě akceptovatelné a basta.

Noc vlála nad spící vesnicí. Od dvorku se záchodky čpěla moč a ve vyprázdněné hospodě slehlo světlo jediných dvou žárovek, které si hostinský dovoloval vůbec rozsvěcovat. Do tmy se vytrácely ozvěny kroků, drcení šterku v cestách, hladina rybníka byla sklovitě strnulá, bez vlnky.

„Jdeš kus se mnou?“ František se musel zeptat, protože věděl, že Bohouš by ho beztak nenechal. A přece jednu změnu tahle noc přinesla, přidal se i Zdeněk. Když vyšel ze záchodků jako

první, počkal Zdeněk na oba kumpány venku pod stromy. František vzal novou skutečnost jako samozřejmost. Všichni se znali od dětských let, nikdy se jeden druhému neztratili. Byly časy, kdy se vídali méně anebo vůbec, ale věděli o sobě. Zdeněk se brzy zařídil sám pro sebe, svůj malý nákladní automobil parkoval ve dvoře u školy. Dříve než složil za obstarožní stroj první splátku, vyvedl vlastní rukou na omlácené dřevěné postranice korby modrý nápis AUTODOPRAVCE Z. Z.

Bylo možná otázkou času, kdy mu protektorátní moc automobil zabaví pro smyšlené, nejspíše válečné účely, ale zatím byl auták jeho. O zítřku nepřemýšlel, to neměl Zdeněk v povaze. Bohouš měl podnájem v Plzni, měl služby na poštovním a telegrafním úřadě a dojíždět na ně z vesnice se brzy ukázalo jako nekonečná ztráta času a chuti. Teď byl svým pánem, žil sám a stejně tak jako Zdeněk bez děvčete. František měl svou Viki, utajovanou lásku, a žil s matkou. Bohoušovi na nájem vystačilo, něco každý měsíc zbylo, dokázal si odložit na stranu a ještě koupit ve městě drobnost rodičům. Na volna, jako bylo i to dnešní, se rád vracel do vesnice, k rodičům, sem do Dřímalova.

Kluci vykročili společně do tmy, a aniž by se dohadovali, vypravili se napravo, směrem k Františkovu domovu. Zdeněk si připálil neobratně ubalenou cigaretu, při natažení do plic se na jejím konci rozzářil oharek a opět zmatněl. Bohouš si postavil klopý kabátu natěsno ke krku, František schoval ruce do předpokládaného tepla kapes. V tichosti došli pod okna bývalé obecné školy, která v posledních letech postupně proměnila své místnosti na poštovnu, četnickou stanici,

mlékárnu, úřadovnu starosty, obecní mandl a všelijaké erární sklady, rychle naplněné rozličným harampádím.

Pod okny ztichlé starostovy kanceláře se nacházela veřejná pumpa na vodu. Tady nyní zastavili k rozloučení. František se zde zpravidla oddělil a uličkou za Maškovým koloniálem vyběhl k rodnému stavení. Teď ale nechvátal s rozloučením, tušil, že když k posledním krokům noci přibyl dnes i Zdeněk, budou opět chvíli plánovat, snít a naléhat.

Bohouš začal téměř okamžitě, jak zastavili, a od prvního slova přichystaného monologu sledoval inkoustově potemnělá okna bývalé školní budovy. Všude byla tma a zdálo se, že všechna okna jsou i uzavřena.

„Františku, máme tady se Zdenkou úplně nový nápad.“

František si pod „novým nápadem“ okamžitě představil jen další variaci předešlých návrhů, které prostě odmítal, ale Bohouš patrně opravdu přišel s něčím novým a podle Zdeňkova klidného pokuřování to oba měli v hlavách již nějakou dobu. Přesto se chtěl František raději hned v úvodu debaty opět důrazně ohradit.

„Bohouši, probrali jsme to horem dolem už tolikrát a já do toho prostě nepůjdu. Rozumím ti, vám oběma rozumím, a něco na tom i je, ale pro mne to zkrátka není.“

To, co opakovaně Bohouš navrhoval, byla jakási trestná výprava do Plzně. Vlastně opakované výpravy. Bohouš měl přístup k adresám, a uměl by obstarat informace k návykům některých vybraných Čechů, kteří slouží na plzeňském gestapu. Plán byl takový, že si takového vlastizrádce vyhlídnou někde v setmělém zákoutí a zmalují ho domodra. Potom odejdou

s důrazným varováním, že příště už to dotyčný nepřežije. Přivedou tak tyhle lumpy na stezky nejistoty a strachu, otupí jejich snaživost, hamižnost a vztek. Doufali v to. Bohouš dokázal celé domnělé situace barvitě rozepisovat, smál se u toho. Ale na takové akce musejí být tři, minimálně tři. Dva se servou a třetí bude hlídat kousek opodál. Zdeněk s Bohoušem jsou daná dvojice a třetí má být právě František. Jenomže František zatím odmítal, nehledal v sobě pochopení, ještě ne.

Kluci, tohle není fotbal, říkal jim od prvních návrhů a narážel tak na jejich sehranost z jinošských let, kdy právě Bohouš se Zdeněkem byli křídelníci a on samotný pak hroťák, střelec gólů. Svou sehraností, přehledem a rychlostí zatápěli tihle tři kluci klubům v celém okrese.

Ano, František jim chtěl rozumět, chápat Bohouše, všichni se cítili jako vlastenci, tohle si vzájemně nikdy dokazovat nemuseli. Po Lidicích, té strašné tragédii, seděli právě tady na té pumpě. Večer byl omamně teplý, a to léto ještě zdaleka nevrcholilo, tehdy s tím Bohouš přišel poprvé. Slova ze sebe sypal v opileckém vzteku, vysvětloval Františkovi, co všechno už při své práci na plzeňské poště slyšel, co lidí již nemá svou adresu, zmizí a basta. Vyprávěl o zatýkáních, která dokonce viděl, vyprávěl o některých Česích, které poznal a kteří chodí pracovat na gestapo s úsměvem na líci.

Kluci, ty svině se normálně usmívají, užívej si život jak nikdá! Přesně takhle to tehdy řekl. Bohouš ta slova téměř křičel, nedokázal se smířit s propadem ducha národa, který takto vnímal. V koutcích očí mu stály otrávené slzy, které se hrozily vyřinout a popálit tváře. Chtěl něco udělat, cokoliv, nebo

alespoň začít. Naléhal, *tohle přeci, Franto, není normální, vím dokonce o četníkovi, bývalém legionáři, který je teď u gestapa, Franto, těmahle rukama bych tu svini zaškrtil, nějakej Sedláček.*

František tehdy Bohouše vyslechl, ale svou reakcí jej nakonec zradil. *To ale budeme stejní jako oni, když něco takového uděláme. Nemůžeme jen tak mlátit lidi.* Bohouš zvedl hlavu, která bolela až k prasknutí. *Jaký „jako oni“, jaký „jen tak“,* copak to Franta nechápe, přece si to nemůžeme nechat líbit.

Nějaký čas se potom spolu neviděli. Urazili se, každý svým vlastním způsobem, přátelství to ale přervat nedokázalo.

A teď bylo jaro 1944 a oni byli zase tady u té pumpy. Souvěrci noci, jako v nějakém rodokapsu, mstitelé prémie. Bohouš přešel mlčky Františkovu lamentaci, očekával ji a byl předem rozhodnutý, že Frantu nijak nepřeruší. Konečně nastalo ticho a mohl tedy pokračovat.

„Tohle už je pryč, Franto, nic takového, a pokud ano, tak bez tebe. Opravdu máme tady se Zdeňkem něco jiného.“

Zdeněk naposledy natáhl z cigarety a nedopalek zadupl ve šterku. Při zvuku kamínek pod Zdeňkovým střevícem se Bohouš opět podíval na okna budovy, všude klid.

„Vlastně se divím, že s tím nepřišel nikdo dřív. Tedy možná, že to v hlavě někdo i má, ale na každý pád se to zatím nestalo, nebo o tom alespoň nevíme.“ Bohouš pokračoval tajemně, Františka tak samozřejmě zaujal.

„Franto, zapálíme těm dobytčům tu jejich dřevěnou couru.“

Konečně to bylo venku. Bohouš vítězoslavně přebíhal zrakem od Zdeňka k Frantovi, slova nechal doznívat v jejich myšlenkách. V duchu už se snad i viděl, jak škrtá sirkou.

Na tohle František samozřejmě připravený nebyl a je pravdou, že nikdy o žádném takovém pokusu nic neslyšel. Nebyla to „dřevěná coura“, to si tak opět ve svém bojovném opojení Bohouš upravil.

Jednalo se o „dřevěnou milenkou“, obrovskou maketu továrny, kterou Němci nechali před třemi roky vybudovat za Plzní, aby před bombardováním uchránili skutečnou Škodovku, největší zbrojní závod na protektorátním území.

Neuvěřitelně rozsáhlá maketa, dokonalý klam. V trojúhelníku mezi Křimicemi, Vejprnicemi a Vochovem zaujímala takhle papundeklová verneovská fikce téměř sto hektarů. Ulice, lemované sloupky veřejného osvětlení, železniční koleje, vlečky a překladiště. Desítky hal se střešními světlíky, sklady, dokonce i množství vysokých komínů. Věděli o tom všichni, samozřejmě, utajit se to nedalo, vždyť jenom dělníků, kteří na maketě pracovali, byly stovky.

Němci předpokládali, že se spojenci o maketě neměli jak dozvědět. Samozřejmě se mýlili a v Londýně se o „dřevěné továrny“ vědělo už pár měsíců po jejím dokončení. Ostatně hezký fórek s maketou se povedl i v centru Plzně. Když malíř Jan Čermák maloval v roce 1943 třímetrový obraz veduty města, jako pozadí k jesličkám do kostela sv. Jana Nepomuckého na Chodském náměstí, dřevěnou milenkou sem naprosto bezelstně zakomponoval taky.

František se teď jen podmračeně díval na Bohouše, Zdeněk jako kdyby vedle nich ani nestál. Ano, tohle by bylo něco, samozřejmě, ale uvědomoval si Bohouš, a vlastně i Zdeněk, uvědomovali si, co vše by to obnášelo? Co vlastně k maketě

doposud zjistili? Jakým způsobem byla hlídána? Byla tam například stálá četnická nebo vojenská posádka? A jak se na místo dopravit a co všechno vláčet s sebou, nebo připravovat vše postupně? Co akcelerátor požáru, snad petrolej, benzín, teď když bylo všechno na přiděl?

Bohouš netrpělivě zíral na Frantu a úkosem na Zdeňka. Snad Zdeněk přispěchá na pomoc. A Zdeněk opravdu promluvil.

„Jasně, že to nejde ze dne na den, ale přípravy jsou v běhu.“ Tohle František nečekal, přípravy v běhu? Zdeněk pokračoval. „Strádám dřevěnou vlnu, fasuju ji v podnicích jako vycpávku mezi přepravované zboží, nikdo to nehlídá, nepočítá, je to spotřební záležitost. Třeba ze sklenářství v Přešticích dostávám pravidelně po balíku.“ Bohouš se usmíval, Zdeněk začal sypat první detaily. „A taky terpentýn od lakýrů ze Škodovky, a petrolej už taky nějaký máme do zásoby.“

Franta si uvědomil, že kluci jsou opravdu s přípravami dále, než si chtěl připustit. Tohle už mysleli opravdu vážně, tohle se prostě stane. Teď zbývalo jen zodpovědět otázku, zda on sám toho bude, lépe řečeno chce být, součástí. Bohouš teď zíral tmou na Františka jak uvázané psisko na kus flákoty, ke které se pro řetěz nemůže dohrabat.

„Kluci, to je teda věc, fakt koukám.“ Vydoloval ze sebe nakonec František a od Bohouše okamžitě schytl dobráčkou herdu do ramene. „Franto, promysli to, přines nápady, jsi hlava, za pár dní si řekneme, co a jak.“ Bohouš se rozhodl, že takhle to teď bude nejlepší skončit. Když viděl, že si Zdeněk připaluje další neforemnou cigaretu, věděl, že udělal dobře.

A to měl Bohouš ještě připravený trumf na závěr, ale nakonec si informaci nechal pro sebe. Pokud klapne jeho kontakt ve zdejšímu uhelném dole, dostanou se kluci i k trhavině, a to bude potom teprve něco!

František uléhal v prochladlé cimře. Matka ve vedlejší místnosti se jeho příchodem neprobudila anebo nedávala nic najevo. Budík sunul ručičky k půl dvanácté. *Tak založit oheň, spíše tedy více ohňů, v Plzni*, hlavou to zavířilo, František se převaloval a natáhl si peřinu co nejvíce pod bradu. Povlak byl ledový, ale brzy přinese zahřátí. Ti kluci to fakt myslí vážně, připravují se. Jsou to blázni. Nejraději by jim řekl, že on, František, dělá po nocích něco jiného, ale to samozřejmě nejde. Noční tajemství jsou nyní zastlána jako on sám. Povlak opět zastudil, ale už o něco slastněji.

Myšlenkami proběhl obraz Viki. Když ví, že má František přijít, trochu zatopí v kamnech a několikrát přiloží. V pokoji je potom příjemně, v posteli jsou spolu vždy rychleji, nežli se snad sluší. Potichu se smějí, škádlí se, oddalují milování, ale dlouho to nevydrží. František je Čech, samozřejmě, Viki je Němka. A potom je tady ještě ta zatracená hranice, tam venku, v polích, u železniční trati a mezi remízky. Zakázaná láska v zakázané krajině. Čas od času František oběma nahlas připomene vzájemné setkání v ruinách města, stále si v sobě drží nával zamilovanosti. To Viki by chtěla onu vzpomínku spíše zapomenout, trochu se stydí, ale co, dnes se vzájemně milují a že ji tenkrát před rokem František

uviděl tak, jak by si určitě nepřála, to už dnes nejde beztak odestát.

Viki se tehdy probírala ruinami rozdrásaného města, města po náletu. Ve vzduchu byl pořád ještě jemný prach, který se nehodlal snad nikdy usadit, pach spáleniště dokázal mastit vlasy a kůži, zachytával se v záhybech oděvů a ulpíval na všem, čeho se jen člověk dotkl. Byl duben roku 1943 a Dobřany byly zdecimovány krutým leteckým náletem. Dvě třetiny domů zcela zmizely a jejich zubaté ruiny teď stály v jarních dnech jako výkřiky věčné marnosti. Mrtví lidé, desítky mrtvých žen, mužů a dětí, byli snášeni do zdejšího kostela svatého Víta. Obnova města začala okamžitě a s německou důkladností, ale lidé, kteří sem patřili, se stali v těch dnech po tragédii jen mátožnými navztekanými stíny. Po překvapení, úžasu a prvotní bolesti přišel vztek a blahodárně řídil jejich těla k výkonu a k sebezapření. Mladí i starí donekonečna prolézali zbořeníště, v naději, že snad ještě zachrání další lidský život či něco málo z roztrštěného majetku, z osobních vzpomínek. Sousedé teď na sebe hleděli jako na opravdové bližní, rodiny si pomáhaly, zdálo se to samozřejmé a uvěřitelné.

Samostatnými muky si procházela hospodářská i domácí zvířata, která v bolestech svých zranění kvílela dlouho do noci, nežli byla nalezena a utracena.

A v tomto apokalyptickém výjevu ji František spatřil. Znal Viki již od dětských roků, kdy navštěvoval měšťanskou školu v Dobřanech, v těchto letech se ale nijak nesblížili. Ostatně němečtí kluci si své spolužačky zatraceně chránili. Ten den ji však František poznal a po letech, která uplynula

v dospívání, viděl teď před sebou to nejkrásnější stvoření pod sluncem.

Viki byla zašpiněná a její domácí zástěra měla na sobě i nějaké ty trhlínky od neustálého přebírání rumiště. Pramínky nepoddajných vlasů odháněla ze zarudlého, upoceného obličeje. Pracovala jako všichni kolem, pomáhala, nač stačila. Všichni věřili, že se město navrátí k normálnímu životu, že se musí navrátit!

A František, který byl společně s desítkami dalších povolán na pomoc z nejbližšího okolí, se okamžitě zamiloval.

Nejprve Viki jen pozoroval, kradmo, koutkem oka. Sledoval její pohyby, které byly i u tak těžké práce vlastně neskonale ladné. Pozoroval, jak se protahuje, odpočívá, jak si prohlíží své odrané dlaně a pramínky vlasů si dokola zastrkuje pod úzkou čelenku.

A potom se odvážil přiblížit. Pozdravili se, Viki se usmála, spíše z laskavé povinnosti. Zarděla se, dali se do řeči o životě, o tom, že jednou válka skončí. Nemluvili o důsledcích, byla to spíše obecná konstatování, rozuměli si a nechtěli se v ničem přít.

Po několika dnech už se vyhledávali. Viki vyhlížela Františka a ten se vždy ze své přidělené skupiny dokázal obratně vymanit a pracovat poblíž ní. Někdy nastal zmatek, příliš mnoho lidí přináší těžkosti, u polních kuchyní nastávaly strkanice. Ve městě teď setrvávalo také značné množství válečných zajatců, na jejich nasazení dohlížely téměř dvě stovky pořádkových policistů. Kupodivu nenastalo rabování, ze strany nikoho, František byl rád, už s ohledem na Viki. Nerad by

byl svědkem takové situace. Od samého začátku jejich vztahu se cítil být k Viki povinován jakýmsi lepším člověčenstvím, chtěl jí dávat naději, ve všem a napořád.

A byli tady také rodiče Viki. Ustrašená, pozorná matka, otec ráznější, majitel koloniálu, u místních oblíbený. Oba si všimli, že jejich dcera rozkvétá, a uvědomovali si i proč. Ten důvod je zároveň děsil, německá dívka s českým chlapcem nemůže být. Ne snad kvůli nim, rodičům, to vůbec ne. To Říše nastavila takové pořádky. Pravidla popírající zákony přírody v době vykloubené z normálnosti.

Teď se však uklízelo město, nikdo nehleděl na úskalí lidských srdcí, která se nedokáží ubránit zamilovanosti. A u Františka s Viki to od samého začátku byla zamilovanost, jež dokázala stírat rozdíly mezi nocí a dnem, slunečným odpolednem a deštivým ránem, mezi hladem a okázalou hostinou. Byla to láska zrozená na ruinách města, kvítek naděje pro budoucnost snad celých dalších pokolení.

Časem již oba věděli, jak se tajně scházet i mimo práce ve městě, a nakonec přišla i první noc, kdy řeka života servala je z břehů nepoznaného. Byli unášeni mocně zpěněným meandrem citů, vláčení říčními travinami za skřehotu vodních tvorů noci, aby nad ránem objevili svá rozbolavělá a opuštěná těla neskonale šťastná a malátně zemdlená v písčité zátoce přicházejícího dne.

Od této noci začali procházet životem jako muž a žena a nic jim zatím nepřipadalo divné na okolnostech, které jim přikazovaly svou lásku skrývat i před těmi nejbližšími.

KAPITOLA 2

Říjen 1944

Leželi vedle sebe a dodýchávali společný závěr milování, nepromluvili. Zbaveni světa, jeho starostí i bolestí a toho samého v sobě samých. Leželi bez trápení, pro tento okamžik určitě, v předešlém milování vše utichlo, byli unaveni.

Skromnost chvíle zrozena z prožitku těl, muž a žena, společné a přece rozdílné vydýchání. V místnosti bylo více ticha nežli tmy, za okny stál chlad podzimu. Studený podzim na hranicích, opět podzim. Vše řídne, mizí, rozplývá se, špatný čas, špatné časy.

„Viki?“ promluvil první František.

„Ano?“

„Vzpomínáš na Německo?“ rodina Vikina otce byla v pestrých vazbách rozeseta po celém Bavorsku, všichni se podle možností vzájemně navštěvovali. Otec brával Viki a jejího bratra do Bavorska s železnou pravidelností, léto co léto, a pro obě děti to vždy byly ty nejradostnější okamžiky prázdnin.

„Teď jsem stále v Německu, nemusím vzpomínat,“ byla to od ní jen zdánlivá pravda, ale nechtěla, aby to znělo špatně. Zpět už to Viki nevzala.